

Schrijven voor dieper tekstbegrip

Karin Versloot

Onderwijsadviseur taal/lezen

karin.versloot@expertis.nl

06 – 21 99 43 89

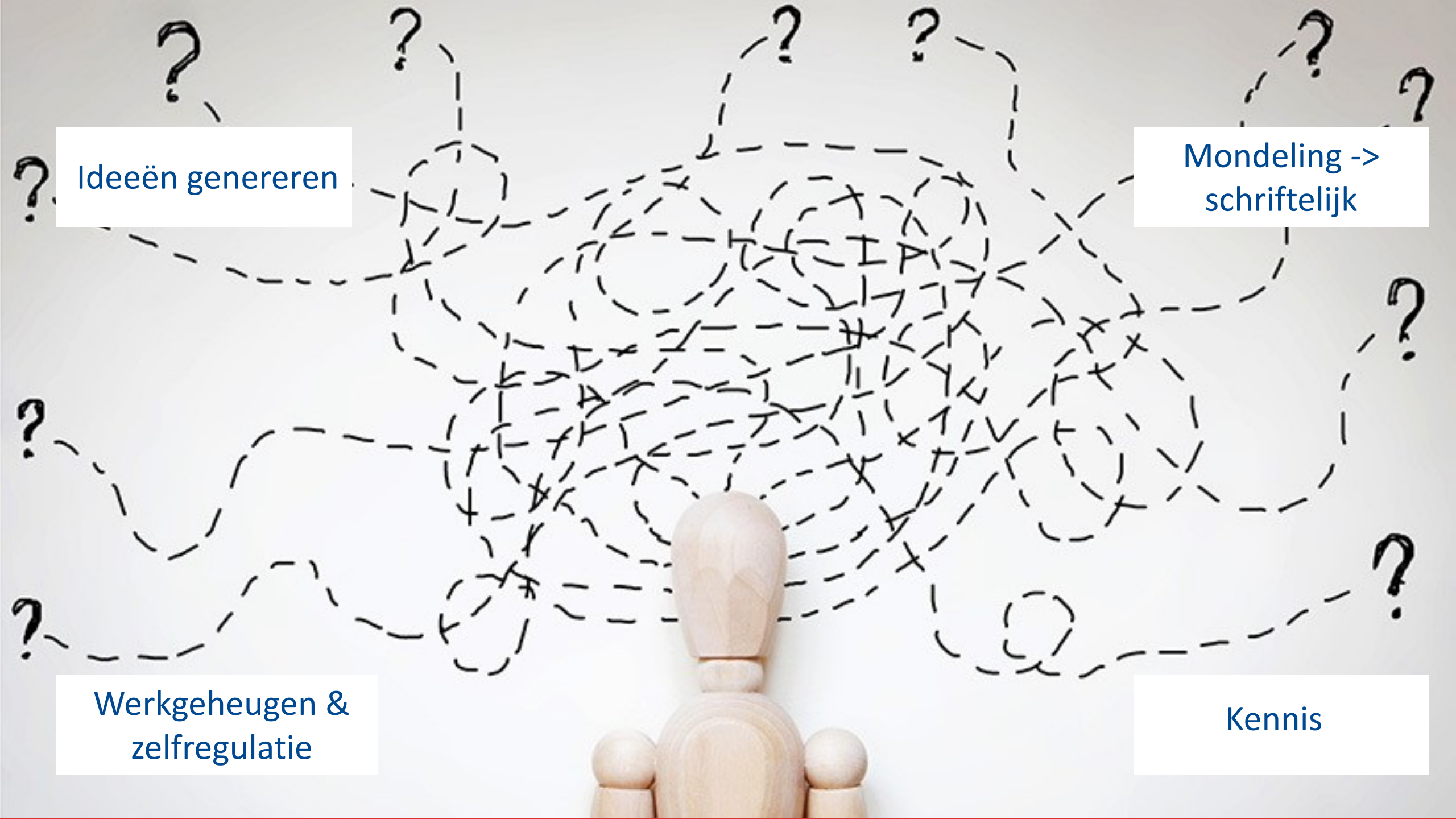
 @Expertisadvies

 @Kaario1

 @Expertis Onderwijsadviseurs

 @Karin Versloot

Ideeën genereren

Modeling ->
schriftelijk

Werkgeheugen &
zelfregulatie

Kennis

- **Waarom** is het integreren van lezen en schrijven zo effectief?
- **Wat** zijn de aanbevelingen voor het integreren van lezen en schrijven?
- **Hoe** ziet deze integratie er in de praktijk uit?
- Wat vraagt dit van **de leerkracht**?

Waar of niet waar?

Schrijfinstructie verbetert het tekstbegrip van leerlingen. En andersom verbetert leesinstructie de kwaliteit van het schrijfwerk van leerlingen.

DISCLAIMER

Waarom?

“Lezen en schrijven zijn als twee emmers die water putten uit dezelfde bron.”

Shanahan, 2016

- Schrijven bij de tekst die je leest geeft leerlingen de kans om zichtbaar en permanent de belangrijkste ideeën uit een tekst te achterhalen. En geeft ideeën de kans om zich te ontwikkelen.

(Graham en Hebert, 2010; Driggs, Lemov en Woolway, 2016)

- Leerlingen kunnen de diepte van hun tekstbegrip demonstreren, zowel aan de leerkracht als aan zichzelf.

(Driggs, Lemov en Woolway, 2016)

- Kennis over het schrijfonderwerp, maakt de schrijfvaardigheid zichtbaar.

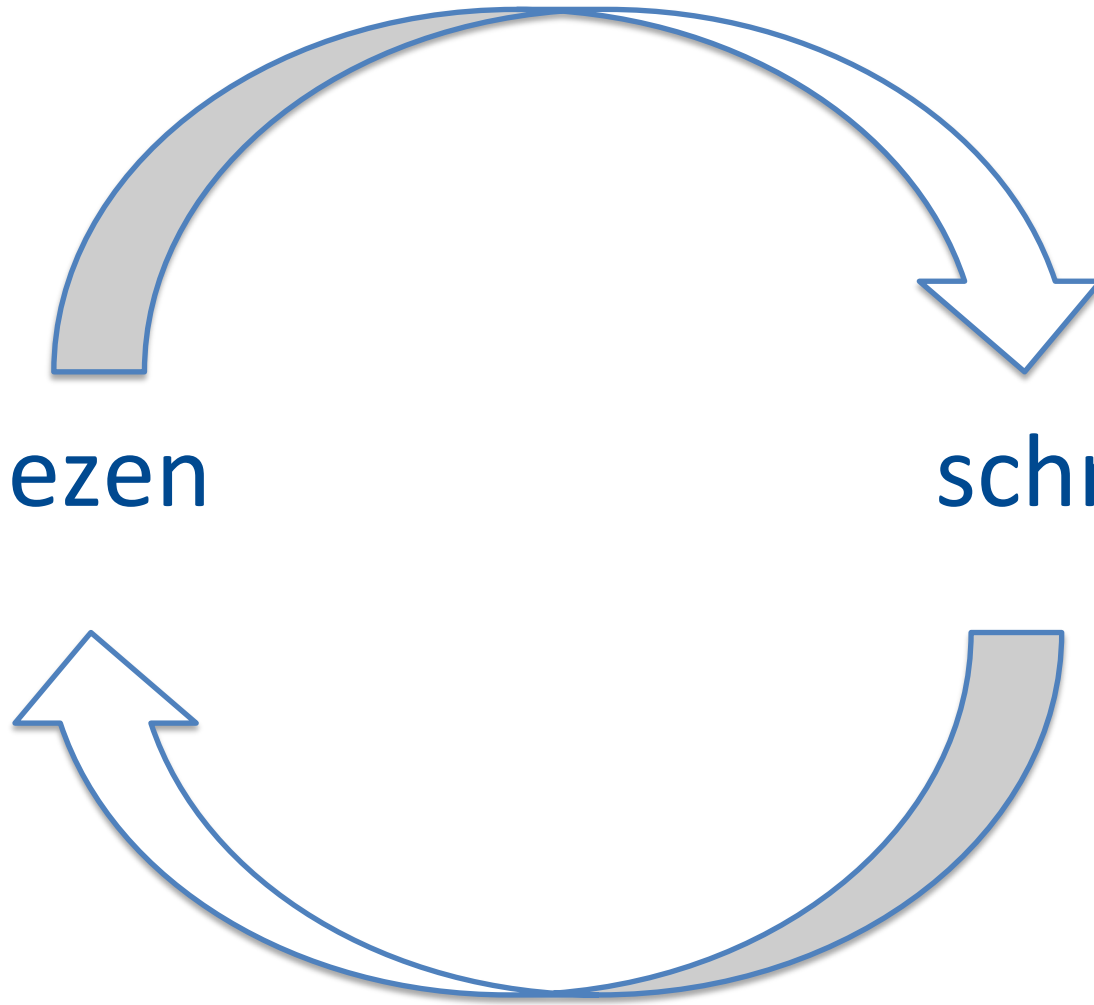
(Van Norden, 2022; De Bakker et al., 2022)

- Leren lezen met een schrijversoog, leren schrijven met een lezersoog.

(Graham, 2021)

begrijpend lezen

schrijven

Wat?

Drie aanbevelingen:

1. Laat leerlingen binnen thema's schrijven over de teksten die zij lezen.
2. Leer leerlingen de schrijfvaardigheden en processen die komen kijken bij het schrijven van een tekst.
3. Vergroot de hoeveelheid schrijfoopdrachten.

Hoe?

Advies 1: laat leerlingen schrijven over teksten die ze lezen

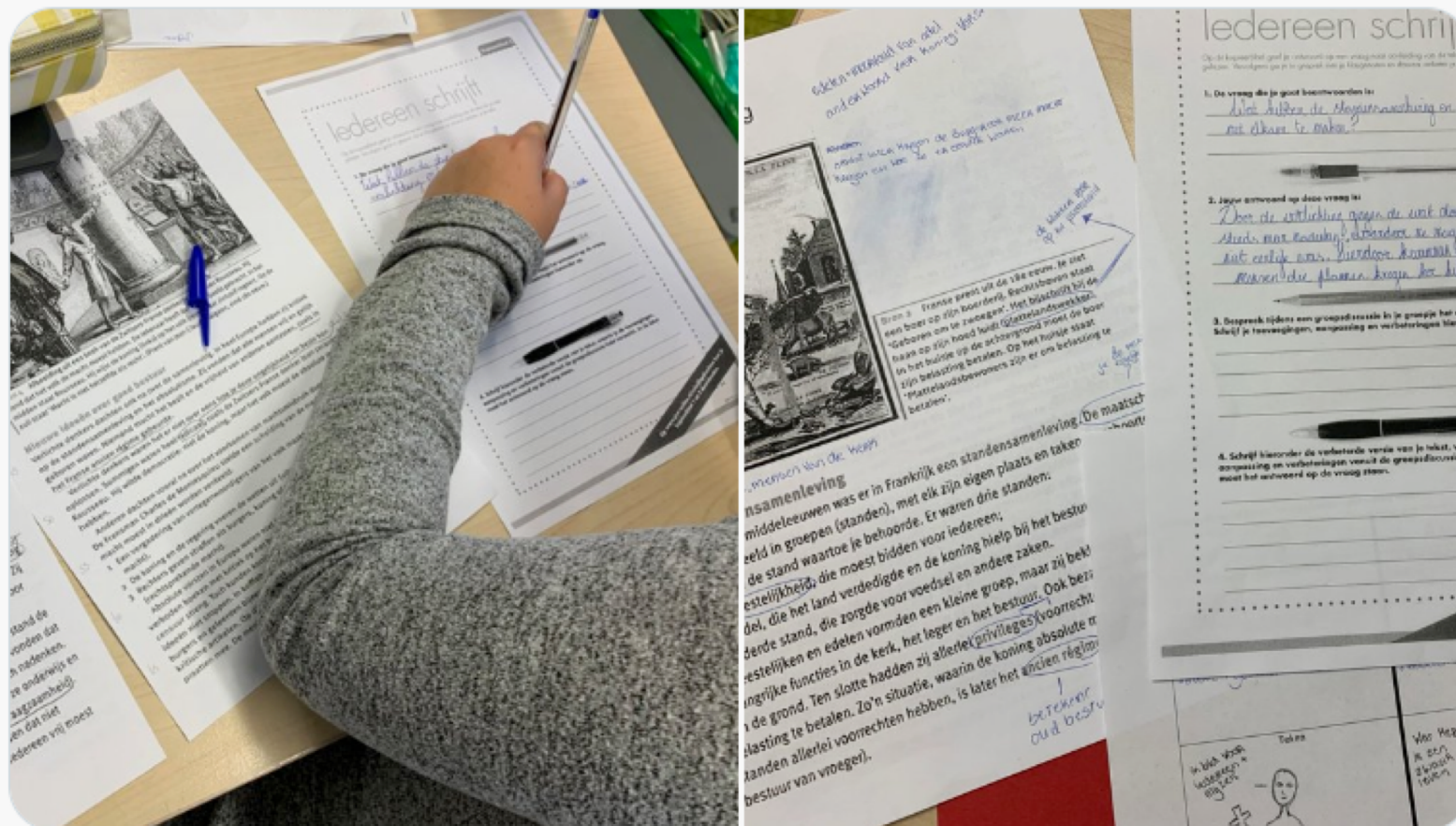
<u>Activiteit</u>	<u>Effectgrootte op het tekstbegrip</u>
Vragen stellen en beantwoorden	0.28
Aantekeningen maken	0.45
Samenvatten en synthesesetaken	0.54
Doorschrijven over het tekstthema (uitgebreid schrijven)	0.68

Inge Meijs @inge_meijs · 5 nov. 2021

...

Deze week lazen we verschillende teksten over de standensamenleving en Verlichting.

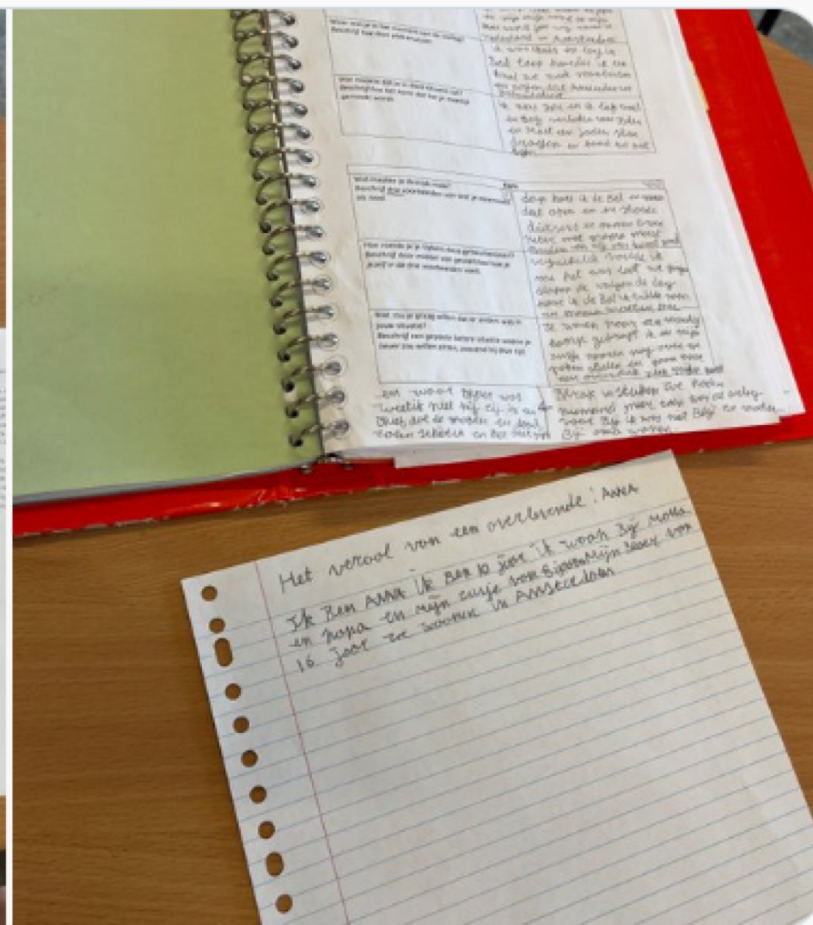
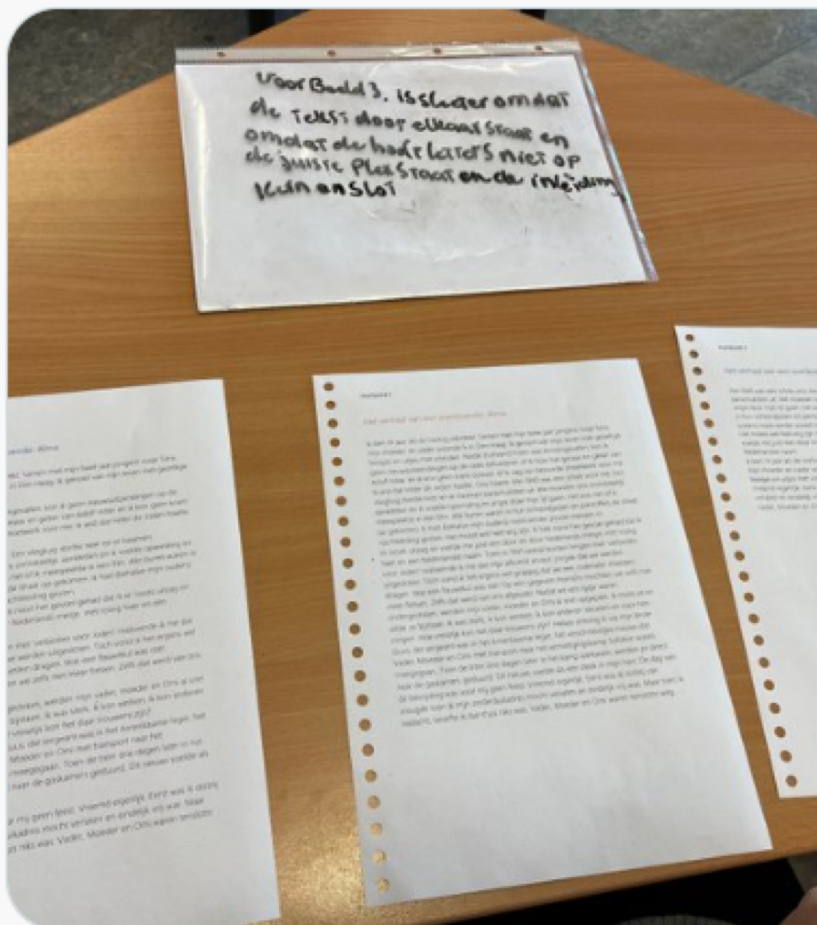
Advies 2: leer leerlingen de processen en schrijfvaardigheden die komen kijken bij het schrijven van een tekst

Daisy Mertens @daisym41 · 10 jan.

...

Schrijfles verhaal WOII waarbij kwaliteitsbesef bijbrengen centraal stond m.b.v. voorbeelden @Doorloopje. De IIn kregen voorbeelden -> kenmerken bekijken -> vergelijken -> succescriteria opstellen -> controleren begrip door nieuw voorbeeld a.d.h.v. criteria -> aan de slag! 1/2

2

2

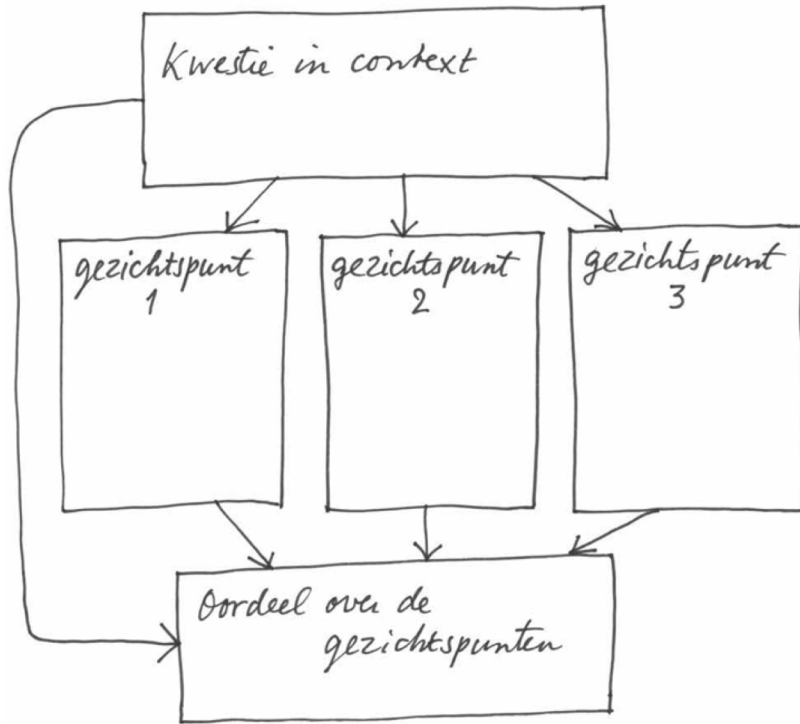
20

2.470

genredidactiek

Verhaalbegin (exposé)

Probleem

Climax

Oplossing

Afloop

Hoofdgenre	Genre	Kernaspect
Verhalend	Vertelling	Ervaring
	Verhaal	Complicatie
Feitelijk	Verslag	Chronologie
	Beschrijving	Classificatie
	Procedure	Instructie
	Verklaring	Causaliteit
	Oproep/verzoek	Motivatie
Waarderend	Beschouwing	Perspectieven
	Betoog	Argumenten
	Respons	Reactie

Onderbouw

Taalronde bij vertellingen en verhalen

1. Kring maken en opwarmen
2. Introductie van een onderwerp
3. Vertelronde
4. Lijstjes tekenen/schrijven
5. Tweetalgesprekken
6. Schrijfopdracht: schrijven of taaltekening

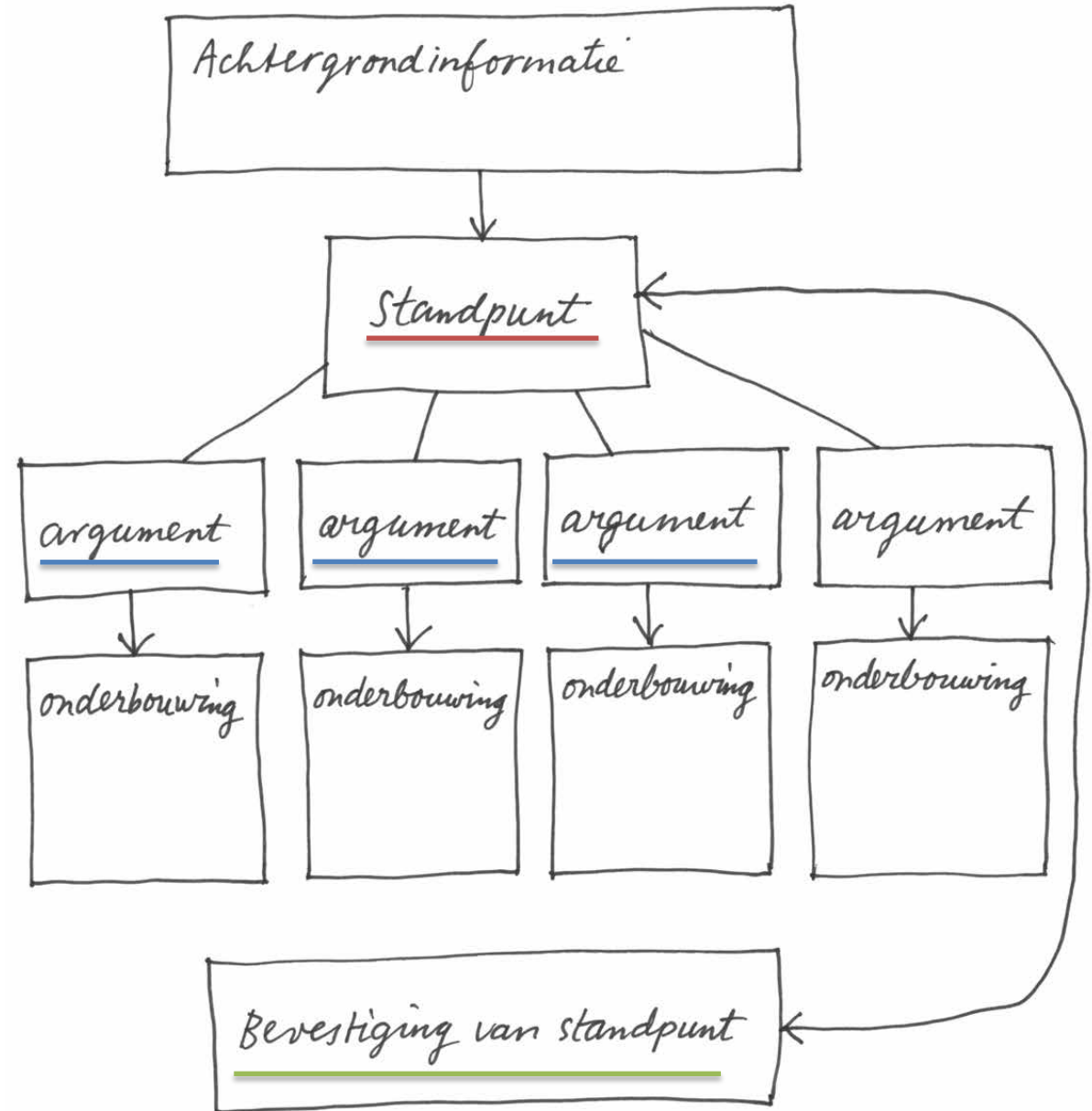

Lisa Harreveld @HarreveldLisa · 17 okt.

Groep 3 deed een klein eerste onderzoek naar een dier. Ze kregen een voorbeeld over de uil en lazen daarna een tekst over een ander dier. De informatie verwerkten ze in een soort poster. Een aantal kinderen deed samen met mij nogmaals de uil. Zo lukte het uiteindelijk iedereen.

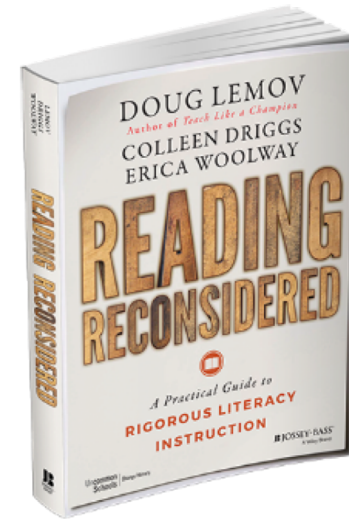
Van alle wilde dieren die rondscharrelen is de kans misschien wel het grootst dat je dit exemplaar tegenkomt. Of in elk geval hóórt. Onder een bladerdek. Tussen het openhaardhout achter je schuurtje. In droog gras of struikgewas. Een egel haalt zijn spitsneus niet op voor een doodgewone achtertuin. Die kan overal zijn draai wel vinden, als het er maar groen is. En als er sappige insecten te vinden zijn. Hij houdt zich overdag het liefst schuil. Maar als het donker is, gaat hij los. Supergezellig om deze snurker naar je achtertuin te lokken. Zorg dat hij het dan een beetje comfortabel heeft. Een tuin vol tegels – daar kan het dier niks mee. Geen schuilplek, geen eten. Weg is hij, naar de buren. O, en geef hem géén schoteltje melk! Zijn gevoelige egeldarmpjes raken dan hopeloos van streek. En je wilt geen egel met diarree. Niet dat een beetje egel vies is van poep, trouwens. Hij smeert zich graag in met drolletjes die op zijn pad komen. Waarom? Dat weet niemand.

Advies 3: vergroot de hoeveelheid schrijfoopdrachten

Stop & Jot

1. Lees – schrijf – lees
 - van letterlijk naar dieper begrip
 - controle van begrip
 - bewust reflecteren op wat ze hebben gelezen
 - ruimte in het werkgeheugen

Advies 3: vergroot de hoeveelheid schrijfoopdrachten

2. Lees – schrijf – bespreek

- grafische vormgever/ paragraaf/ argument
- gericht op analyse
- ondersteuning gesprek
- ruimte werkgeheugen

3. Lees – schrijf – bespreek - reviseer

4. Lees – bespreek - schrijf

Span er een koord overheen

Span er een koord overheen.

Over

wat je hoorde en wat nooit meer uit je hoofd verdween.

Over 'o, jij moet nog zoveel leren,' over 'ik bepaal de regels hier
en die ga jij dus accepteren,' over 'denk je dat je slimmer bent
dan wij,' over 'joh, het is maar plagerij,' over 'hou je mond nou even,'
over 'je vergooit je leven,' over 'lukt je nooit,' en over
voeten op de grond, over gezond verstand en dromenland,
over lachjes, grapjes, dom soms, achter je om soms,
soms gemompeld, soms gemeen –
span er een koord overheen

lees – schrijf – bespreek –
reviseer

Wat bedoelt de schrijver
met er?

**Wat vraagt dit van de
leerkracht?**

Geschikt

Ongeschikt

- Besteed aandacht aan het kiezen van de juiste bewoordingen:
 - Welk woord kan je gebruiken om de relatie tussen de hoofd- en bijpersoon weer te geven?
 - Waarom heeft de schrijver deze woorden gekozen en welke invloed heeft dat op de tekst?

- Besteed aandacht aan het schrijven van goede zinnen.

De Gouden Eeuw heeft ons veel welvaart gebracht, **omdat...**

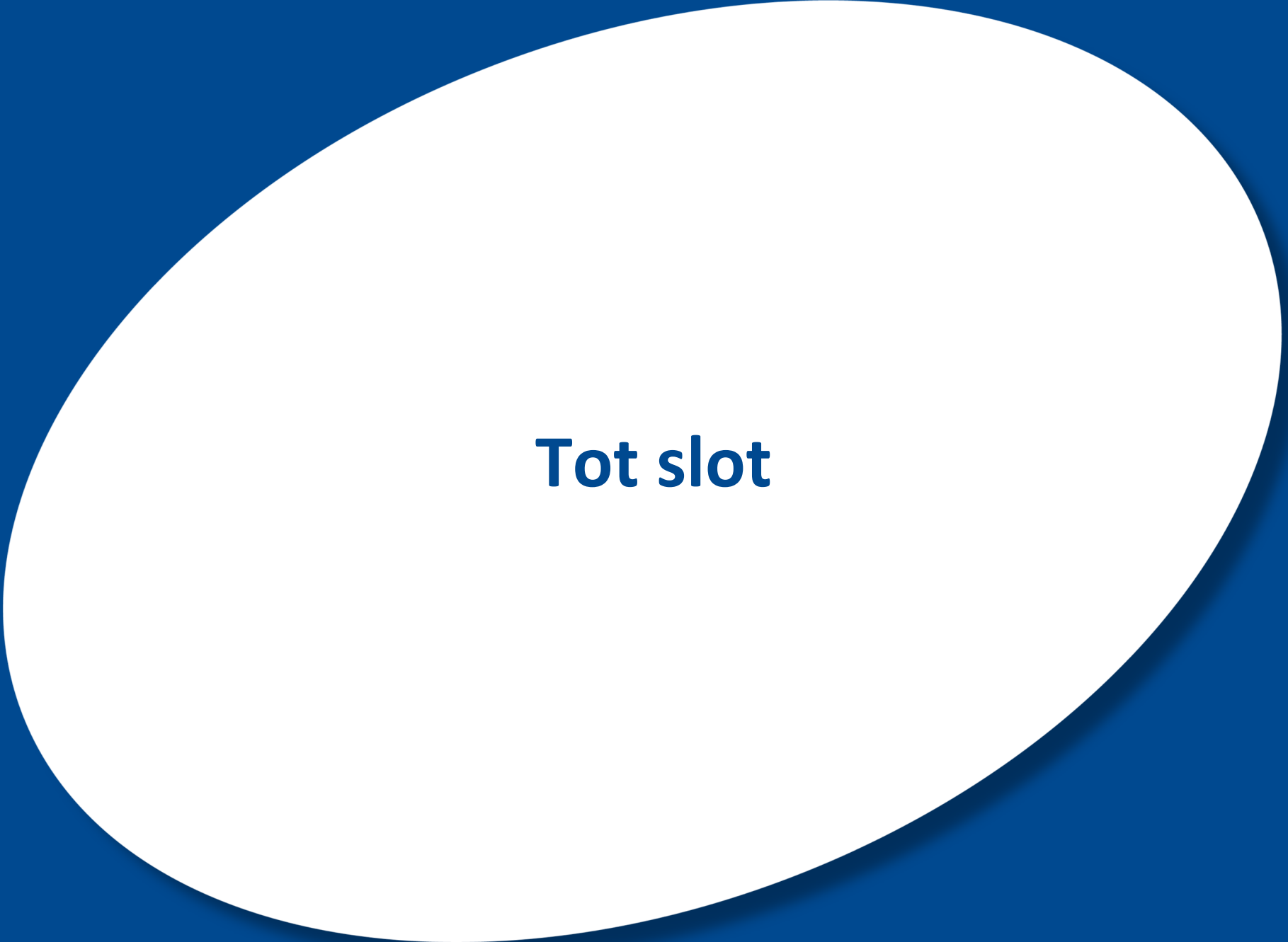
De Gouden Eeuw heeft ons veel welvaart gebracht, **maar....**

De Gouden Eeuw heeft ons veel welvaart gebracht, **daarom...**

- Besteed aandacht aan het schrijven van goede alinea's.

- Breng kwaliteitsbesef bij.
- Maak het lezen en schrijven betekenisvol.
- Geef expliciete instructie.
- Ondersteun leerlingen tijdens het schrijven.
- Zorg voor een motiverende omgeving.
- Zie schrijven niet als eindproduct.

Tot slot

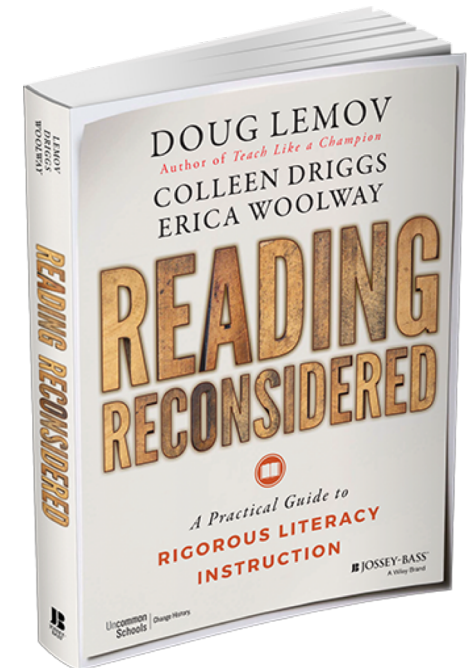
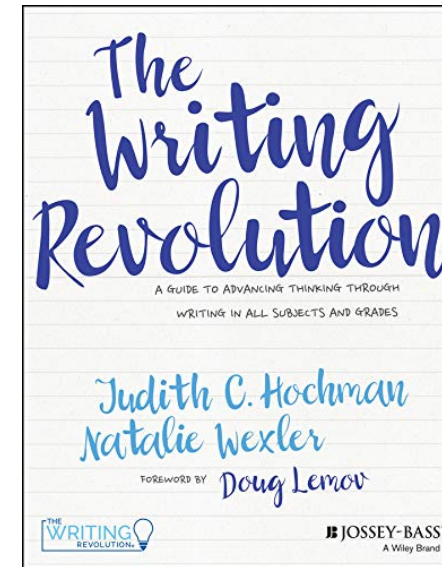
Waar of niet waar?

Schrijfinstructie verbetert het tekstbegrip van leerlingen. En andersom verbetert leesinstructie de kwaliteit van het schrijfwerk van leerlingen.

Wat neem je uit deze
sessie mee naar je
team?

Verder lezen en luisteren

Teaching Literacy Podcast

Karin Versloot

Onderwijsadviseur taal/lezen

karin.versloot@expertis.nl

06 – 21 99 43 89

 @Expertisadvies

 @Kaario1

 @Expertis Onderwijsadviseurs

 @Karin Versloot

